

Notat

**Samlenotat til Folketingets Europaudvalg med henblik på møde i Rådet
(Konkurrenceevne - det indre marked, industri, forskning) mandag den
25. juni 2007**

Forskningsdelen

**Punkt 1: Kommissionens Forslag til en forordning fra Europa-
Parlamentet og Rådet om oprettelse af Det Europæiske
Institut for Teknologi (EIT)
KOM(2006) 604 af 18. oktober 2006**
- Generel tilgang

s. 2

**Punkt 2: Kommissionens meddelelse "Bedre videnformidling
mellem universiteterne forskningsinstitutioner og
erhvervslivet over hele Europa" og det tyske formand-
skabs initiativ vedrørende et Intellectual Property
Rights Charter
KOM(2007) 182 af 4. april 2007**
- Vedtagelse af Rådskonklusioner

s. 12

11. juni 2007

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fist@fist.dk
Netsted www.fist.dk
CVR-nr.

**Punkt 3: Rapport fra CREST: "Koordinering af midler fra
syvende rammeprogram og strukturfondene til forskning
og udvikling"
KOM-dokument foreligger ikke**
- Vedtagelse af Rådskonklusioner

s. 19

Sagsbehandler
Lone Heyde

**Punkt 4: Kommissionens Grønbog "Nye perspektiver på Det
Europæiske Forskningsrum"
KOM(2007) 161 af 4. april 2007**
- Udveksling af synspunkter

s. 21

Telefon 3392 9713
Telefax 3544 6201
E-post lhe@fist.dk

Sagsnr. 07-018485
Dok nr. 219920
Side 1/25

Punkt 1: Kommissionens forslag til en forordning fra Europa-Parlamentet og Rådet om oprettelse af Det Europæiske Institut for Teknologi (EIT)

KOM(2006) 604 af 18. oktober 2006

- Generel tilgang

1. Resumé

Den 22. februar 2006 fremlagde Kommissionen en meddelelse med forslag om at oprette et Europæisk Institut for Teknologi med MIT som forbillede. Den 8. juni fremlagde Kommissionen endnu en meddelelse, som var en konkretisering af meddelelsen fra februar. Det Europæiske Råd støttede forslaget på møderne i marts og juni 2006. Derefter udsendte Kommissionen sit forslag til forordning af 18. oktober om etablering af Det Europæiske Institut for Teknologi (EIT) KOM(2006) 604.

Forslaget har efterfølgende været detailbehandlet under det tyske formandskab i en ad hoc gruppe nedsat af Rådet.

Et kompromisforslag fra det tyske EU- formandskab har siden 30. marts dannet grundlag for forhandlingerne. Det tyske formandskabs kompromisforslag opererer med en etablering i to trin, hvor første trin består i en etablering af EIT med en begrænset administration. EIT skal oprette op til tre vidensamfund (VIS) inden for højt prioriterede områder. Når erfaringerne hermed foreligger, skal der tages fornyet stilling til videreførelsen af EIT med oprettelsen af flere VIS på basis af en langsigtet strategi.

Danmark har under forhandlingerne givet udtryk for en positiv holdning til kompromisforslaget som grundlag for de fortsatte forhandlinger frem til rådsmødet den 25. juni 2007. Vi har samtidig udtrykt ønske om et revideret budget for kompromisforslaget. Regeringen lægger vægt på, at det politisk højt prioriterede område vedvarende energi bliver emne for et af de første vidensamfund.

På mødet i Konkurrenceevnerådet den 25. juni 2007 lægger EU-formandskabet op til, at medlemslandene når frem til generel tilgang om sagen.

2. Baggrund

I februar 2005 fremsatte EU-Kommissionens formand Barroso ideen om etablering af et europæisk institut for teknologi (EIT), som en del af midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien. EIT skulle ses som et af elementerne i en vidtspændende strategi for at mobilisere viden og innovation som en nøgle til vækst og beskæftigelse. Det skulle være et konkret udtryk for en EU-forpligtelse til at skabe et miljø, hvor der lægges stor vægt på innovation og ekspertise på højt niveau i EU.

Målsætningen med EIT er at skabe netværk, der er åbne for institutioner fra en EU-medlemsstat eller andre europæiske lande, som har en aftale med Kommissionen om deltagelse i EIT. Netværkene skal skabe den sammenhæng på europæisk plan mellem videregående uddannelse, forskning og innovation, som mangler på nuværende tidspunkt. Instituttet skal ses i sammenhæng med andre aktioner, herunder det 7. rammeprogram, der forbedrer netværk og synergieffekter mellem de bedste forsknings- og innovationsmiljøer i Europa. Kommissionen lægger endvidere op til, at Det Europæiske Forskningsråd bør spille en fremtrædende rolle.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 2/25

Udgangspunktet vil være at etablere netværk, som med tiden skal udvikles til at blive et EIT baseret på regulære integrerede partnerskaber.

Finansieringen forventes at komme fra EU, EU's medlemslande, virksomheder og fonde.

Et kompromisforslag fra det tyske EU- formandskab har siden 30. marts dannet grundlag for forhandlingerne. Det tyske formandskabs kompromisforslag opererer med en etablering i to trin, hvor første trin består i en etablering af EIT med en begrænset administration. EIT skal oprette op til tre vidensamfund (VIS) inden for højt prioriterede områder. Når erfaringerne hermed foreligger, skal der tages fornyet stilling til videreførelsen af EIT med oprettelsen af flere VIS på basis af en langsigtet strategi.

På mødet i Konkurrenceevnerådet den 25. juni 2007 lægger EU-formandskabet op til, at medlemslandene når frem til generel tilgang om sagen.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 3/25

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er traktatens artikel 157 (3) og artikel 251, som tillader Rådet at beslutte specifikke skridt med henblik på at iværksætte en bedre udnyttelse af det industrielle potentiale inden for innovation, forskning og teknologisk udvikling, samt finansforordningens artikel 185.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget vedrører etableringen af en EU-institution, som har til opgave at medvirke til en overordnet koordinering og prioritering af transnationale aktiviteter vedr. uddannelse, forskning og innovation. Denne opgave kan ikke løses nationalt, og forslaget anses derfor at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Formålet med etableringen af et EIT er at fremme en samordnet indsats for at styrke Europas evne til at udnytte de tre elementer, som et konkurrencedygtigt, videnbaseret samfund skal bygge på (uddannelse, forskning og innovation), og til at forbedre den europæiske konkurrenceevne. EIT ses som en del af en integreret strategi, hvor der fokuseres på uddannelse, forskning og innovation for at nå Lisbon-målene.

EIT vil også tilstræbe at opbygge en global anerkendelse og stille et attraktivt miljø til rådighed for de bedste talenter i verden.

EIT's struktur og ledelse

EIT skal være en institution, som udpeger og støtter europæiske "Viden- og Innovationssamfund" (VIS), bestående af integrerede partnerskaber med deltagere fra universiteter, forskningsorganisationer og erhvervslivet på højeste niveau inden for specifikke områder af forskning, uddannelse og innovation. EIT behandler forslag om etablering af VIS, udvælger de bedste og bevilger en delfinansiering inden for de økonomiske rammer.

Det foreslås, at EIT ledes af en bestyrelse for en selvstyrende, fleksibel, effektiv og operationel organisation med ca. 60 ansatte, som udfører støttefunktioner. Bestyrelsen fastlægger de vigtigste tematiske områder, der skal arbejdes indenfor, og udvælger, opretter, overvåger og evaluerer VIS, samt træffer beslutning om EIT's overordnede budget og fordeling af midler til VIS.

Sammensætningen af bestyrelsen bør sikre en ligelig fordeling af medlemmer med erfaring fra henholdsvis den videnskabelige sektor og erhvervslivet. Medlemmerne skal udpeges i personlig kapacitet.

Et VIS vil blive et integreret partnerskab, som har påtaget sig at nå en række strategiske mål, der fastlægges af EIT's bestyrelse, og som varetager en lang række opgaver knyttet til forskning, innovation og undervisning af universitetsstuderende.

VIS skal være partnerskaber bestående af fremragende grupper fra universiteter, erhvervslivet og forskningssektoren, som skal have en dagsorden for uddannelse, forskning og innovation med en mellemlang til lang tidshorisont (7-15 år) inden for et bredt, strategisk tværfagligt område. De skal have den kritiske masse, som er nødvendig for at få betydning på verdensplan og samle den fragmenterede ekspertise, der findes i Europa. Efter EIT's etablering i 2008 forventes de første VIS etableret i 2010-11.

VIS bør udvælges på grundlag af en proces, som er både top-down og bottom-up. Efter udvælgelsen skal hvert enkelt VIS fastsætte sin egen operationelle struktur inden for de overordnede rammer, der er fastsat af bestyrelsen. Omfanget af VIS's selvstændighed og ansvar bør fastlægges af bestyrelsen, men de bør dog have en betydelig grad af selvstændighed og den størst mulige fleksibilitet i deres interne organisation og forvaltningen af deres økonomiske, menneskelige og fysiske ressourcer.

Det er hensigten, at innovation frem for den traditionelle teknologioverførsel i slutfasen skal være omdrejningspunktet for arbejdet vedrørende de tre elementer, som et VIS skal bygge på. For at opnå dette bør erhvervsekspertise integreres i alle aspekter af forskningen og uddannelsen. Erhvervslivet kan bidrage direkte til forskning og uddannelse med forskere og ledelsesmetoder. Forskellige undervisningsprogrammer kunne omfatte moduler vedrørende forvaltning inden for innovation og kurser i iværksætterkultur.

Menneskelige ressourcer og ansættelsesforhold

EIT skal beskæftige et meget begrænset antal medarbejdere, anslået maksimalt 60, når organisationen er fuldt udbygget.

Der forventes indtil 2013 oprettet 6 VIS, som hver skal have af størrelsesordenen 1.000 medarbejdere, når de er fuldt etablerede. Fordelingen på medarbejdergrupper forventes at blive ca. 10% akademikere, 30% forskere og 60% teknisk-administrative.

EIT skal kunne tiltrække de bedste menneskelige ressourcer til VIS og placere dem i effektive grupper.

Forskere, undervisere og ansatte, der beskæftiger sig med innovation eller teknologioverførsel, skal kunne udlånes til og ansættes af EIT f.eks. ved direkte ansættelse, udstationering, løs tilknytning eller i midlertidige stillinger.

Akademiske grader og eksamensbeviser

Det forventes, at det i de fleste tilfælde vil være universitetspartnerne, der tildeler akademiske grader, men nogle medlemsstater kunne ønske at bemyndige andre VIS-partnere eller VIS denne ret. Medlemsstaterne vil samarbejde om at anerkende EIT's akademiske grader og diplomer og EIT vil søge at understøtte denne proces. Det vil give en synlig bekræftelse af EIT's status og et incitament for studerende og forskere til at deltage i dets programmer. EIT skal være en tiltrækningskraft for de bedste hjerner i hele verden.

Styrkelse af videndeling og samarbejde

EIT's bevillinger til VIS betyder, at de deltagende universiteter og forskningscentre kan gennemføre et mere omfattende arbejde hurtigere, end det ellers ville have været tilfældet. Det tætte partnerskab inden for et VIS og integrationen af erhvervslivet skal muliggøre en mere effektiv deling af viden og anvendelse heraf i forbindelse med innovation. EIT vil kunne stille supplerende finansielle ressourcer til rådighed til opbygningen af infrastrukturkapacitet.

På områder præget af høj risiko og usikkerhed kan virksomheder tilskyndes til at investere og deltage direkte i en tidligere fase af forskningen, end de ellers ville gøre, eller til at investere i områder, hvor målene er mere langsigtede og præget af spekulation. Samtidig vil VIS uddannelsesaktiviteter sætte virksomhederne i stand til at bidrage til de studerendes uddannelse og gøre deres viden mere relevant for en erhvervskarriere eller etablering af egen virksomhed.

Hvis erhvervslivet får større indflydelse på VIS's dagsorden, vil det sikre, at forskningsresultaterne bliver relevante for erhvervslivet, og støtte udviklingen af nye forretningsmuligheder. Små og mellemstore virksomheder kan opnå fordele i form af en større humankapital, etablerings- og spin-off-muligheder, klyngeaktiviteter, lettere adgang til venturekapital samt bedre udnyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Finansiering

EIT og VIS vil blive finansieret fra en kombination af kilder:

- Fra det budget, Kommissionen allokerer til EIT, fra strukturfondene, fra det 7. rammeprogram, fra livslang læring-programmet og fra konkurrenceevne- og innovationsprogrammet.
- Medlemsstater, regionale eller lokale myndigheder.
- Virksomheder, venture kapitalfonde, banker, Den Europæiske Investeringsbank (EIB).
- Indtægter fra salg af intellektuelle rettigheder.
- Indtægter fra donationer til EIT.

En væsentlig del af investeringerne i forbedring af forskningsfaciliteter til brug for VIS kunne tilvejebringes gennem direkte bevillinger fra medlemsstaterne, regionale eller lokale myndigheder eller fra lån, herunder fra EIB.

En stigende del af EIT's indtægter forventes på lang sigt at bestå af indtægter fra kontrakter vedrørende forsknings- og uddannelsesaktiviteter.

Den samlede finansiering af EIT og VIS for perioden 2007-13 anslås til 2.367,1 mio. euro, hvoraf 308,7 mio. euro foreslås taget fra uallokerede midler i den inter-institutionelle aftale om EU's budget for 2007-2013.

Hvis erfaringerne viser, at det ikke kan lade sig gøre at tilvejebringe den nødvendige finansiering, vil der i tide blive fremsat forslag om de nødvendige tilpasninger.

Globale perspektiver

En af EIT's målsætninger er at tiltrække studerende og forskere fra hele verden. Kun ved at opnå et godt omdømme på verdensplan vil det være i stand til at tiltrække studerende og forskere fra hele Europa og fra lande uden for EU. Det vil både være en målestok for succes og give EU en mulighed at udnytte ikke-EU-borgeres kvalifikationer – en fremgangsmåde, der ligner den i USA. EIT bør dog være opmærksom på nødvendigheden af at undgå at udløse hjerneflugt fra mindre udviklede lande og i stedet fremme forskning og innovation i tredjelande gennem passende forbindelser.

Sammenhæng med andre EU-aktiviteter

EIT skal kunne indgå som en del af en samordnet indsats for at styrke mulighederne for på forsknings-, uddannelses- og innovationsområderne at bidrage til opfyldelse af Lissabon-målene. I modsætning til andre EU-initiativer planlægges EIT som et permanent organ, altså en aktør på vidensområdet og ikke en støtte-mekanisme. Det vil integrere de tre elementer, som VIS skal bygge på, og aktivt skabe sammenhæng mellem disse tre elementer for at opnå synergieffekter mellem dem. Der lægges navnlig op til at støtte strategisk forskning, som er rettet mod problemløsning og uddannelse af studerende inden for områder af særlig stor betydning for erhvervslivet.

Bestyrelsen forventes at etablere en struktureret dialog med Det Europæiske Forskningsråd. Der kunne etableres en tilsvarende dialog med de ansvarlige for andre EU-initiativer som f.eks. de europæiske teknologiplatforme, de fælles teknologiiinitiativer og ekspertisenettene med henblik på at sætte bestyrelsen i stand til at formulere sin egen politik og gøre den sammenhængende og præget af synergieffekter. På det operationelle plan bør partnerskaberne i alle faser (fra udarbejdelsen af deres ansøgning om at blive VIS og fastlæggelsen af deres målsætninger til gennemførelsen efter udvælgelsen) opfordres til at udvikle samarbejde vedrørende eksisterende projekter og udnytte resultaterne og bedste praksis fra disse.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om det foreliggende forslag.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Punktet er ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Oprettelsen af EIT vil indebære nye udgifter for EU's budget på 308,7 mio. euro i 2007-2013 (løbende priser), hvoraf Danmarks finansieringsandel udgør ca. 2%, svarende til ca. 50 mio. kr. Hertil kommer midler, der kan bevilges fra allerede vedtagne EU-programmer.

Kommissionen har endnu ikke fremlagt et revideret budget, der er baseret på den reducerede udgave af EIT.

Da forslaget lægger op til, at medlemslandene eventuelt kan bidrage med nationale midler, vil forslaget kunne medføre nationale statsfinansielle konsekvenser. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at opgøre størrelsen af en eventuel udgift.

9. Høring

Kommissionens forslag har været udsendt til høring hos medlemmerne af EF-Specialudvalget for forskning i flere omgange. Der er samlet blevet fremsendt følgende høringssvar:

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 7/25

Akademikernes Centralorganisation (AC)

AC er positiv over for idéen om etablering af EIT, men finder, at der ikke foreligger et tilstrækkelig præcist beslutningsgrundlag.

Særlig finder AC det - i tråd med regeringens holdning i øvrigt - nødvendigt at tage forbehold for en stillingtagen til finansieringen af instituttet, idet AC fortsat finder det afgørende, at oprettelsen af EIT sker med et nyt finansieringsgrundlag, således at finansieringen af instituttets aktiviteter ikke medfører reduktioner i medlemsstaternes eller EU's forskningsprogrammer. I den præsenterede forordning foreligger der ikke en finansieringsplan eller en overbevisende analyse af finansieringsmulighederne, som sandsynliggør, at dette vil være muligt.

AC finder det positivt, at der med forslaget lægges op til en model for organisering af instituttets aktiviteter, hvor selve EIT-enheden er forholdsvis lille, mens de fleste opgaver varetages af tværfaglige forskningsnetværk (de såkaldte VIS-partnerskaber) med adgang til at fastsætte egen organisering og beslutningsstruktur. Beskrivelsen af den centrale organisering og beslutningsstruktur forekommer dog fortsat meget overfladisk, og AC savner en præcisering af ledelseskapacitet og ledelseskompetencer, så det bliver tydeligere, hvordan der kan skabes fælles engagement og identitet i en netværksstruktur byggende på adskilte partnerskaber.

AC finder også, at der fortsat mangler en afklaring af, hvilke fagområder, der vil kunne indgå i de tværfaglige forskningsnetværk. Der må en relativt bred definition af teknologi til, hvis instituttet skal kunne favne de fagområder, der er nødvendige for at skabe innovationer i et vidensamfund. Det vil være meget uhenigtsmæssigt, hvis EIT foretager en snæver satsning på teknologisk forskning og uddannelse i traditionel forstand - både set i markeds- og samfundsperspektiv. Der må således også satses på at udvikle synergien mellem teknik, samfundsvidenskab og humaniora.

C3 ledelse og økonomi

Med netværksetablering og -udvikling som model for en væsentlig del af den fremtidige verdensøkonomi, vil det være naturligt i europæisk regi at understøtte de stadigt mere intensive fælles initiativer med en spændvidde fra eksempelvis Airbus projektet og automobilindustriens udviklingsfællesskaber til små lokale innovationsmiljøer med tilknytningsmuligheder til en enhed som European Institute of Technology (EIT). Udvikling af tilsvarende tilknytningsmuligheder til eksempelvis CERN vil også være relevante. Europæisk placering i den fremtidige verdensøkonomi vil stille forstærkede og nye paradigmekrav i tillæg til de traditionelle samarbejder mellem teknologi og erhvervsøkonomi. EIT aktivitetsporteføljen bør således tilføjes transdisciplinære og multikulturelle elementer samtidig med at der også fokuseres på service-sektoren.

Der opfordres til at skabe et momentum mellem videnskaberne TEK-SAMFHUM, med humaniora som intensiveret indsatsfelt i tillæg til de traditionelle synergier mellem teknologi og erhvervsøkonomi.

Beskrivelsen af EIT's struktur og ledelse opbygget omkring viden og innovationssamfund (VIS) indeholder risici for utilstrækkelig ledelseskapacitet. Der foreslås etableret en konstruktion med forstærkede ledelsesforhold til sikring af udvikling og vedligehold af hensigtsmæssig engagement og identitet.

Håndteringen af menneskelige ressourcer og ansættelsesforhold indeholder væsentlige elementer for modernisering og reform af karriere- og funktionsforhold for forskere, undervisere og medarbejdere generelt. EIT har på disse felter mulighed for fra starten at udvikle fremadrettede incentive elementer, hvor der specielt kan fokuseres på de professionelle funktionsforhold som nøgle-områder.

Handelshøjskole / Business School sektoren indeholder naturlige platforme for udvikling af tværkulturelle og transdisciplinære kompetencefelter. Det anbefales derfor at denne sektor repræsenteres i EIT's ledelsesstruktur, politisk såvel som operationelt, og dermed deltager i udviklingen af stærkest mulige ledelsesprocesser og strukturer.

Dansk Industri (DI) er ikke enig i indstillingen, idet DI finder, at vi fra dansk side bør anbefale, at fokus rettes mod energi og ikke alene mod vedvarende energi. Sidstnævnte vil således udelukke fokus på f.eks. energieffektivisering. DI understreger vigtigheden af, at bestyrelsen for EIT udpeges snarest muligt, da den bør have betydelig indflydelse på formuleringen af fagligt fokus i de enkelte videns- og informationssamfund. DI finder det påkrævet, at der snarest muligt skabes større klarhed over, hvordan finansieringen af EIT skal sikres. Dette skal også ses i lyset af, at der synes at være betydelig usikkerhed om, hvorvidt der vil blive allokeret midler til EIT fra det syvende rammeprogram.

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL)

KVL tilslutter sig den foreslåede positive danske holdning til forslaget om etablering af et EIT, men understreger alvoren i, at finansieringen ikke er på plads.

Hvis målsætningen for EIT om at skabe et forskningsinitiativ med global gennemslagskraft skal opnås, forudsætter det, at der skal kunne skabes et troværdigt grundlag for overordentligt ambitiøse og dermed risikable forskningssatsninger.

Samspillet mellem forskningsprocessens forskellige aktører, fra grundforskning til produkt, skabes i en dynamisk proces, hvor der både skal være en høj grad af sikkerhed for et gensidigt udbytte og en høj grad af handlefrihed inden for fælles satsning. Skabes der for store afhængigheder, f.eks. i forhold til at skulle skaffe ekstern finansiering undervejs, mindskes aktørernes interesse for at gå ind i alt for store og måske usikre satsninger - det gælder både de centrale forskere og de virksomheder, der ønskes inddraget. Ikke mindst ønsket om at tiltrække verdens førende forskere er helt afhængig af, at EIT kan tilbyde bedre økonomiske rammer, end det der ellers tilbydes.

EIT's målsætning kan ikke nås på selv mellemlangt sigt, for det tager rigtig lang tid at opbygge en anerkendt og slagkraftig forskningsinstitution. Glipper det i første omgang, fordi der ikke kan skabes tilstrækkelig fremdrift og resultater, lider EU et betydeligt prestigetab, som desværre vil kunne få afsmittende effekt på hele det europæiske forskningsmiljø.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 9/25

KVL finder det afgørende for realiseringen af EIT, at spørgsmålet om finansieringen afklares, og at midlerne hertil ikke tages fra andre initiativer.

KVL foreslår, at EIT placeres i Danmark for at kunne bidrage til et løft af dansk forskning og branding af Danmark som et af verdens førende vidensamfund.

HTS Handel, Transport og Service

HTS finder det positivt, at EU fortsætter arbejdet med at samordne indsatsen for en styrkelse af Europas kompetencer inden for uddannelse, forskning og innovation med sigte på et mere konkurrencedygtigt og videnbaseret samfund.

En styrket forskningsindsats på EU-niveau er af stor betydning for arbejdet med at styrke medlemslandenes globale konkurrenceevne i forhold til økonomier og samfund i stærk udvikling i fx Asien og USA.

Instituttets tætte relationer til erhvervslivet vil være afgørende for, at områderne uddannelse, forskning og innovation kan fungere som en katalysator for virksomhedernes øgede beskæftigelse, vækst og konkurrenceevne.

HTS finder, at der - henset til den samlede service- og transportsektors betydning på EU-niveau og i de enkelte medlemslande - bør sættes målrettet på udvikling af særskilte partnerskaber inden for blandt andet service, handel, transport og logistik.

HTS støtter indstillingen, herunder at arbejde for, at vedvarende energi som et højt politisk område bliver et emne for et af de første vidensamfund.

HTS har noteret sig, at Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) i sit hørings svar har foreslået, at EIT placeres i Danmark med henblik på at kunne bidrage til et løft af dansk forskning og branding af Danmark som et af verdens fø-

rende vidensamfund. HTS er enig i dette forslag og anmoder om, at man fra dansk side arbejder for opbakning til at få EIT placeret i Danmark.

Landsorganisationen i Danmark (LO)

LO ser positivt på, at der etableres et Europæisk forum, der kan koordinere og finansiere et samarbejde mellem eksisterende videncentre. Det er dog vigtigt, at det sker i forbindelse med en ny, øremærket bevilling, som ikke medfører reduktion i eksisterende forskningsmidler.

Der er flere steder en række uafklarede spørgsmål, og LO kan støtte indstillingen om at arbejde videre med at få konkretiseret dem.

Det foreslås, at instituttet skal ledes af en (lille) bestyrelse fra forsknings- og erhvervslivet, der er udpeget i deres personlige egenskab. LO skal opfordre til, at der kommer både danskere og repræsentanter fra lønmodtagere med i bestyrelsen.

LO finder – i overensstemmelse med tidligere indsendte kommentarer – at der er behov for en præcisering af beslutningsgrundlaget for og finansieringen af EIT. LO efterlyser et nærmere budget for og præcisering af, hvor meget f.eks. strukturfondene skal bidrage til EIT. Spørgsmålet er, hvilke konsekvenser det vil få for strukturfondsindsatsen på andre områder, f.eks. i forhold til opkvalificering af arbejdsstyrken. Desuden er det vigtigt, at EIT ikke blot fokuserer på teknologisk forskning mv., men også inddrager andre discipliner inden for humaniora og samfundsvidenskab.

LO ser også gerne, at man i etablering af integrerede partnerskaber inddrager viden fra væsentlige samfundsorganisationer såsom lønmodtagerorganisationer, der bl.a. har stor indsigt i uddannelse og medarbejderdreven innovation. Generelt er det vigtigt, at EIT også favner den mere praktisk og brugerdreven innovation, herunder fokuserer på ikke-akademiske medarbejderes bidrag til innovation – også medarbejderdreven innovation. En stor del af udfordringen for Europa bliver at gøre de i vid udstrækning brugerdrevne virksomheder mere forskningsbaserede.

Rektorkollegiet

Rektorkollegiet har en skeptisk holdning til forslaget om etablering af EIT, men deler Kommissionens bekymring for Europas evne til at omsætte sin fremragende forskning til konkurrencedygtig innovation. Det findes dog ikke godtgjort, at det foreslåede store og centraliserede projekt kan organiseres og finansieres på en måde, der vil være hensigtsmæssig i forhold til de mekanismer, der nationalt og regionalt skaber grobund for en velforankret og robust innovation og forandringskultur.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser positivt på den grundlæggende idé om at forstærke netværksdannelsen mellem de førende europæiske universiteter, forskningsinstitutioner og erhvervsvirksomheder med henblik på at styrke sammenhængen mellem uddannelse, forskning og innovation. Regeringen har udtrykt ønske om et revideret budget for kompromisforslaget. Regeringen lægger vægt på, at det politisk højt prioriterede område vedvarende energi bliver emne for et af de første vidensamfund.

Regeringen kan tilslutte sig det senest reviderede kompromisforslag af 6. juni 2007, idet regeringen dog fortsat ønsker et revideret budget for EU's bidrag til finansieringen.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er en generel positiv holdning til det tyske kompromisforslag, men flere lande har stillet spørgsmål til forskellige dele af forslaget, herunder finansieringen. Enkelte lande har udtrykt ønske om at være værtsland for EIT.

En række lande, heriblandt Danmark ønsker, at det klart fremgår af forslaget, at en af de første VIS skulle være om vedvarende energi. Andre lande vil foruden energi have nævnt tjenester, nanoteknologi og sundhed.

En række lande, heriblandt Danmark, ønsker et revideret budget baseret på den nedskalering og totinsprocedure, som er foreslået af det tyske formandskab.

På møde i Konkurrenceevnerådet den 22. maj tilsluttede landene sig kompromisforslaget om, at EIT i en første fase begrænses til at etablere op til tre vidensamfund (VIS). Der er dog et antal lande, der ønsker en yderligere præcisering af kompromisforslagets realisering, herunder spørgsmålet om finansiering.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 16. maj 2007 forud for Konkurrenceevnerådets møde den 22. maj 2007, jf. samlenotat af 7. maj 2007.

Kommissionens forslag til forordning af 18. oktober 2006 om etablering af Det Europæiske Institut for Teknologi (EIT) KOM(2006) 604 blev forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med samråd i udvalget den 1. december 2006.

Om meddelelsen af 8. juni 2006 KOM(2006) 276 har Folketingets Europaudvalg modtaget grundnotat af 28. august 2006 samt revideret grundnotat af 25. oktober 2006.

Meddelelsen af 22. februar 2006 KOM(2006) 77 blev forelagt Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg den 3. marts 2006 forud for Konkurrenceevnerådets møde den 13. marts 2006. Udvalget har modtaget supplerende samlenotat af 24. februar 2006.

Punkt 2: Kommissionens meddelelse “Bedre videnformidling mellem universiteterne forskningsinstitutioner og erhvervslivet over hele Europa” og det tyske formandskabs initiativ vedrørende et Intellectual Property Rights Charter

KOM(2007) 182 af 4. april 2007

- Vedtagelse af Rådskonklusioner

1. Resumé

Kommissionens meddelelse

EU-Kommissionen har lanceret et 10-punkts-program med henblik på at fremme innovation som et hovedaktiv i EU's økonomi. Et af områderne i strategien er behovet for en forbedring af videnoverførsel mellem offentlige forskningsinstitutioner og tredjepart, herunder industrien og samfundsorganisationer. Meddelelsen er en reaktion på dette behov og fremlægger en række indstillinger til medlemslandene. Der fremsættes ideer til, hvordan medlemslandene og Fællesskabet i fællesskab kan overvinde de eksisterende hindringer.

I tilknytning til meddelelsen har Kommissionen udarbejdet et arbejdsdokument om frivillige retningslinier for håndtering af immaterielle rettigheder for universiteter og andre forskningsinstitutioner for at forbedre deres forbindelser med industrien i Europa.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 12/25

Det tyske formandskabs initiativ vedrørende et Intellectual Property Rights Charter

Det tyske EU-formandskab har stillet forslag om, at Rådet lader udarbejde et fælles EU-charter for håndtering af immaterielle rettigheder fra den offentlige forskning (IP-charter). Et sådant charter skal have til formål at øge den generelle bevågenhed om kommerciel udnyttelse af immaterielle rettigheder (IPR) fra den offentlige forskning og skabe en fælles referenceramme for god praksis på tværs af medlemslandene.

IP-chartret vil herunder skulle adressere emner såsom:

- Håndtering og rettighedsbeskyttelse af opfindelser fra forskningen
- IPR som led i aftaler om offentligt-privat forskningssamarbejde
- Effektiv organisering af institutionernes teknologioverførsel
- Opmærksomhedsskabelse blandt forskere om betydningen af IPR
- Metoder og incitamenter til fremme af kommercialisering

Der er med forslaget lagt op til, at et fælles europæisk IP-charter skal samle og integrere allerede eksisterende vejledninger mv. - mere end der er lagt op til nye anbefalinger.

Rådskonklusioner

Det understreges, at der er behov for en fælles europæisk forståelse for videnoverførsels betydning for at kunne forbedre udnyttelsen af offentligt finansieret forskning og samarbejde inden for forskning og udvikling mellem forskningsinstitutioner og erhvervsliv.

Rådet opfordrer Kommissionen til at udvikle et europæisk charter baseret på en struktureret dialog med interessenter bestående af en anbefaling til offentlige myndigheder og vejledning for interessenter. Kommissionen opfordres endvidere til at komme med forslag til en forbedring af internationalt forskningssamarbejde ved hjælp af overførsel af relevant viden.

2. Baggrund

Kommissionens meddelelse og Rådskonklusioner

Samarbejde inden for forskning og teknologisk udvikling og videnoverførsel mellem offentlige forskningsinstitutioner og industrien udgør en af svaghederne ved det europæiske forsknings- og innovationssystem. Et række medlemslande har taget værdifulde initiativer på disse områder, men de har været begrænset til nationale formål. Resultatet er, at gældende regler og praksis i Europa er fragmenteret og mangler en transnational dimension.

For at skabe et fælles grundlag for transnational forsknings- og teknologisamarbejde mellem universiteterne og industrien er der behov for at nå frem til en mere ensartet praksis i Europa. Med det formål først og fremmest at forbedre videnoverførsel mellem offentlige forskningsinstitutioner og tredjepart, herunder industrien og samfundsorganisationer, har Kommissionen fremlagt nærværende meddelelse.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 13/25

Det tyske formandskabs initiativ vedrørende et Intellectual Property Rights Charter

Som baggrund for forslaget anføres, at der i de enkelte medlemslande er meget forskellig praksis for regulering og håndtering af immaterielle rettigheder fra forskningen. Kommissionen har på denne baggrund støttet en række initiativer, som hver for sig har resulteret i en række nyttige kortlægninger og vejledninger. Herunder har Kommissionen udsendt ovennævnte meddelelse om videnoverførsel mellem forskning og industri med tilhørende arbejdsdokument, se ovenfor. Indtrykket er imidlertid, at kendskabet til de foreliggende rapporter og vejledninger ikke er tilstrækkeligt udbredt og ikke har nået de politiske beslutningstagere. Et fælles europæisk IP-charter skal derfor bidrage til en skærpet politisk opmærksomhed og prioritering af området.

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionens meddelelse, Det tyske formandskabs initiativ vedrørende et Intellectual Property Rights Charter og Rådskonklusioner

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse

EU-Kommissionen har lanceret et 10-punkts-program med henblik på at fremme innovation som et hovedaktiv i EU's økonomi. Et af områderne i strategien er behovet for en forbedring af videnoverførsel mellem offentlige forskningsinstitutioner og tredjepart, herunder industrien og samfundsorganisationer. Meddelelsen er en reaktion på dette behov og fremlægger en række indstillinger til medlems-

landene. Der fremsættes ideer til, hvordan medlemslandene og Fællesskabet i fællesskab kan overvinde de eksisterende hindringer. I tilknytning til meddelelsen har Kommissionen udarbejdet et arbejdsdokument om frivillige retningslinier for håndtering af immaterielle rettigheder for universiteter og andre forskningsinstitutioner for at forbedre deres forbindelser med industrien i Europa.

Formålet med meddelelsen er først og fremmest at forbedre videnovertførsel mellem offentlige forskningsinstitutioner og tredjepart, herunder industrien og samfundsorganisationer. Det skal ses i lyset af globaliseringen og videnovertførsels betydning for Europas konkurrenceevne. En række initiativer er allerede igangsat i medlemslandene, men de har ofte et nationalt perspektiv og tager ikke videnovertførsels transnationale dimension op. Der er derfor behov for interaktioner på forsknings- og udviklingsområdet mellem universiteterne og industrien i Europa.

Der bør skabes betingelser for en succesrig videnovertførsel. I den forbindelse peger Kommissionen blandt andet på, at det er nødvendigt, at det personale, som arbejder med dette område, besidder en lang række kompetencer for at udføre deres opgaver effektivt. Det er langt fra altid tilfældet. Kommissionen undersøger, hvordan problemerne kan afhjælpes i nært samarbejde med medlemslandene.

Behovet for at publicere og gøre resultater frit tilgængelige fremstilles undertiden som uforeneligt med industriens behov for at holde information fortrolig og beskyttet af intellektuel ejendomsret som f.eks. patenter. Erfaringen viser imidlertid, at fremme af innovation og spredning af ny viden er mulig, forudsat at spørgsmål om intellektuel ejendomsret behandles professionelt. Der er allerede igangsat en række initiativer, og Kommissionen finder, at medlemslandene bør spille en rolle i forbindelse med udviklingen og gennemførelsen af sådanne initiativer samt aktivt støtte dem.

Efter Kommissionens mening er etableringen af det Europæiske Institut for Teknologi (EIT) et godt eksempel på, hvordan EU kan inspirere til forandringer og fremskynde processerne vedrørende videnovertførsel i eksisterende institutionerne samt øge deres forbindelser til industrien – som en integreret del af strategien for at styrke Europas innovationskapacitet. Kommissionen forventer, at drøftelserne i Rådet og Europa-Parlamentet vil være afsluttede i 2007, og at EIT vil blive operationelt fra 2008.

Bestræbelser på at sætte offentlige forskningsinstitutioner i stand til at udvikle mere virkningsfulde forbindelser til industrien, især til de små og mellemstore virksomheder, har været centrum i Fællesskabets samarbejdsaktiviteter med henblik på at gennemføre 3% målet for EU's vækst- og beskæftigelsesstrategi. Disse aktiviteter er foregået i regi af CREST (Committee for Scientific and Technical Research). Formålet er at benytte den åbne koordinationsmetode, en samarbejdsmetode, som primært er baseret på udveksling af information og bedste praksis. De relevante initiativer bør inkluderes i den næste fase af nationale reformprogrammer (2008-2011).

Kommissionen lægger også op til at øge samarbejdet mellem forskningsinstitutioner og små og mellemstore virksomheder. Medlemslandene opfordres til at bru-

ge forskellige mekanismer for at fremme aktiviteter, der kan sikre videnoverførsel.

Hvad angår finansiel støtte til videnoverførselsaktiviteter nævnes en række instrumenter, heriblandt EU's rammeprogrammer for forskning og teknologisk udvikling, Rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP) samt Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (ERDF), som benyttes til at støtte blandt andet forskerparker

De analyser, som præsenteres i Kommissionens meddelelse, vil være udgangspunktet for drøftelser om en fælles europæisk ramme for videnoverførsel med henblik på at skabe et fælles grundlag og et mere sammenhængende landskab for videnoverførsel. Samarbejdet mellem medlemslandene og Fællesskabet vil fortsætte i forbindelse med Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse. Medlemslandenes større politikinitiativer på dette område bør afspejles i de nationale reformprogrammer. Udveksling af god praksis vil fortsat blive fremmet af Kommissionen.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Det tyske formandskabs initiativ vedrørende et Intellectual Property Rights Charter

Side 15/25

Det tyske EU-formandskab har stillet forslag om, at Rådet lader udarbejde et fælles EU-charter for håndtering af immaterielle rettigheder fra den offentlige forskning (IP-charter). Et sådant charter skal have til formål at øge den generelle bevidsthed om kommerciel udnyttelse af immaterielle rettigheder (IPR) fra den offentlige forskning og skabe en fælles referenceramme for god praksis på tværs af medlemslandene.

Det fremgår tillige, at det foreslåede IP-charter skal skitsere en række *minimums-krav* i forbindelse med håndteringen af immaterielle rettigheder. Hvor enkeltstående lande måtte have mere vidtgående krav – f.eks. krav om publicering af forskningsresultater – vil chartret således ikke indebære nogen lempelse af disse nationale bestemmelser.

IP-chartret vil herunder skulle adressere emner såsom:

- Håndtering og rettighedsbeskyttelse af opfindelser fra forskningen
- IPR som led i aftaler om offentligt-privat forskningssamarbejde
- Effektiv organisering af institutionernes teknologioverførsel
- Opmærksomhedsskabelse blandt forskere om betydningen af IPR
- Metoder og incitamenter til fremme af kommercialisering

IP-chartret skal ikke være bindende for medlemslandene, men have karakter af en frivillig vejledning. Inspirationen til denne model er hentet i det europæiske charter for forskere fra 2005, som rummer et fælles adfærdskodeks for ansættelse af forskere.

Der er med forslaget lagt op til, at et fælles europæisk IP-charter skal samle og integrere allerede eksisterende vejledninger mv. - mere end der er lagt op til nye anbefalinger. Den forventede effekt af chartret vil derfor primært være af pædagogisk karakter; dels en politisk signalværdi ift. relevante beslutningstagere, dels en øget synliggørelse over for institutioner, virksomheder og organisationer.

Et IP-charter som foreslået vil politisk kunne signalere:

- at viden- og teknologioverførsel via intellektuelle rettigheder er en legitim og nødvendig del af moderne universiteters opgave
- at en blød, frivillig tilnærmelse af medlemslandenes praksis på området er at foretrække frem for en obligatorisk regelharmonisering.

Rådskonklusioner

Rådet hilser Kommissionens meddelelse "Bedre videnformidling mellem universiteterne forskningsinstitutioner og erhvervslivet over hele Europa" velkommen, tillige med de frivillige retningslinier for universiteter og andre forskningsinstitutioner, som har til formål at forbedre forbindelserne til europæisk erhvervsliv.

Det understreges, at der er behov for en fælles europæisk forståelse for videnoverførsels betydning for at kunne forbedre udnyttelsen af offentligt finansieret forskning og samarbejde inden for forskning og udvikling mellem forskningsinstitutioner og erhvervsliv.

Rådet udtrykker tilfredshed med det arbejde, som medlemslandene i CREST og andre interessenter har udført på området.

Rådet hilser det tyske formandskabs initiativ velkomment. Initiativet har til hensigt at fremme processen med at etablere frivillige retningslinier for administration af intellektuel ejendomsret.

Rådet opfordrer Kommissionen til at udvikle et europæisk charter baseret på en struktureret dialog med interessenter bestående af en anbefaling til offentlige myndigheder og en vejledning for interessenter. Dette skulle kunne fremme europæisk konkurrenceevne gennem en bedre udnyttelse af knowhow og forebyggelse af en ukontrolleret strøm af knowhow. Kommissionen opfordres endvidere til at komme med forslag til en forbedring af internationalt forskningssamarbejde ved hjælp af overførsel af relevant viden. Charteret skal følge det foregående europæiske charter for forskere, som henvender sig til alle relevante beslutningstagere og som skal benyttes på frivillig basis.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet skal hverken udtale sig om det tyske formandskabs initiativ eller om Rådskonklusionerne.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Da der er tale om frivillige retningslinjer vil konsekvenserne for gældende dansk ret afhænge af, hvordan retningslinjerne i givet fald omsættes i Danmark. Dette vil blive vurderet nærmere.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Da der er tale om frivillige retningslinjer vil konsekvenserne for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet afhænge af, hvordan retningslinjerne i givet fald omsættes i Danmark. Dette vil blive vurderet i den videre proces.

9. Høring

Kommissionens meddelelse og det tyske formandskabs papir har været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning i forbindelse med Rådsmødet den 21.-22. maj, hvor punktet dog kort før mødet blev taget af dagsordenen. Meddelelsen, EU-Formandskabets papir samt udkast til Rådskonklusioner har i forbindelse med Rådsmødet den 25. juni været i høring i specialudvalget.

Der er samlet fremkommet følgende bemærkninger:

HTS Handel, Transport og Service kan støtte det tyske formandskabs forslag om udarbejdelse af et fælles EU-charter for håndtering af immaterielle rettigheder fra den offentlige forskning (IP-Charter), herunder særligt charterets formål om at øge den generelle bevågenhed om kommerciel udnyttelse af immaterielle rettigheder (IPR) fra den offentlige forskning og skabelsen af en fælles reference-ramme for god praksis på tværs af medlemslandene. HTS lægger vægt på, at deltagelse i IP-charteret ikke skal være bindende for medlemslandene. HTS støtter således princippet om frivillighed, som det fremlagte forslag fra det tyske formandskab også lægger op til.

HTS kan støtte indstillingen om at hilse Kommissionens meddelelse velkommen og stille sig positiv over for nye, frivillige retningslinier for universiteter og andre forskningsinstitutioner).

Landsorganisationen i Danmark (LO) er umiddelbart positivt indstillet over for indsatsen i forhold til at styrke videnovertførsel mellem forskningsinstitutioner og erhvervslivet. LO lægger dog vægt på, at vidensspredningen ikke blot gavner erhvervslivet, men også samfundsorganisationer og samfundet i bred forstand. LO formoder, at begrebet ”samfundsorganisationer” dækker et bredt sæt af organisationer, herunder arbejdsmarkedets parter, men ser dog gerne, at begrebet præciseres. Desuden bakker LO op om den danske holdning, at praksis på området for intellektuel ejendomsret må ske via frivillig koordination.

Rektorkollegiet bemærker sig, at der tages initiativ til at styrke samarbejde mellem forskningsinstitutioner og erhvervsliv. De danske universiteter støtter en indsats for at fremme sådant samarbejde. Kollegiet bemærker med tilfredshed, at Kommissionen i sine frivillige retningslinier anerkender, at sådanne samarbejder ikke kan forventes at føre til store indtægter for universiteterne. Rektorkollegiet har ikke – som følge af den korte høringsfrist – haft mulighed for at foretage en juridisk vurdering af Kommissionens materiale, herunder forslaget til frivillige retningslinier. Kollegiet er dog tilfreds med at kunne konstatere, at Kommissionen som baggrundsmateriale blandt andet har anvendt Rektorkollegiet og Dansk Industris publikation ”Kontakter, kontrakter og kodeks for samarbejde”. Rektor-

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 17/25

kollegiet minder desuden om, at dette emne behandles i det såkaldte Schlüter-udvalg.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Kommissionens meddelelse

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen og tilslutter sig dens konklusioner. Regeringen er generelt positiv over for nye, frivillige retningslinier for universiteter og andre forskningsinstitutioner.

Det tyske formandskabs initiativ

Regeringen deler den opfattelse, at kommercialisering og teknologioverførsel er en legitim og nødvendig del af universiteternes virke og er enig i, at der er behov for en indbyrdes tilnærmelse af medlemslandenes praksis på området for intellektuel ejendomsret, men at dette nødvendigvis må ske via frivillig koordination – og ikke ved obligatorisk regelharmonisering.

Hvad angår synliggørelse over for virksomheder og institutioner, er det i praksis et åbent spørgsmål, om et EU-charter vil have større gennemslagskraft end de allerede foreliggende rapporter og vejledninger. De første danske erfaringer med det i 2005 vedtagne EU-charter for forskere tyder på en meget begrænset udbredelse.

På indholdssiden er det vurderingen, at Danmark i vid udstrækning vil leve op til og præge de principper for god praksis, som et IP-charter måtte opstille. Det største forbedringspotentiale må således forventes at ligge hos en række af de nye medlemslande, som endnu har begrænset erfaring på området.

Rådskonklusioner

Regeringen kan støtte udkast til Rådskonklusioner, idet spørgsmålet om frivillighed understreges.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Meddelelsen er generelt blevet positivt modtaget.

Der forventes blandt medlemslandene at være bred opbakning til udarbejdelsen af et europæisk charter og initiativet til at fremme europæisk konkurrenceevne gennem en bedre udnyttelse af resultater fra forskningen.

Der forventes tilslutning til udkastet til Rådskonklusioner, herunder til de senest foreslåede præciseringer.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

Det tyske EU-formandskabs initiativ om et fælles EU-charter for håndtering af immaterielle rettigheder samt Kommissionens meddelelse er belyst i uddybende notat af 31. maj 2007 til Folketingets Europaudvalg.

Punkt 3: Rapport fra CREST: "Koordinering af midler fra syvende rammeprogram og strukturfondene til forskning og udvikling"

- Vedtagelse af Rådskonklusioner

1. Resumé

Rådet fremhæver i alt seks punkter, som har særlig relevans for en koordinering af midlerne fra rammeprogrammet og strukturfondene. Rådet opfordrer medlemslandene til på frivillig basis at implementere retningslinierne på nationalt og regionalt niveau, opfordrer politiske beslutningstagere til at udbrede retningslinierne inden for deres ansvarsområder, hilser det velkomment, at Kommissionen planlægger at fremlægge en meddelelse om "Konkurrencedygtige europæiske regioner ved hjælp af forskning og innovation". Endelig støtter Rådet, at emnet fortjener en yderligere drøftelse samt opfølgende aktiviteter på europæisk, nationalt og regionalt niveau, f.eks. gennem organer som CREST. Rådet vil vende tilbage til emnet, når der foreligger nyt i sagen.

2. Baggrund

CREST (Scientific and Technical Research Committee), som rådgiver Rådet og Kommissionen i spørgsmål om forskning og teknologisk udvikling, har analyseret mulighederne for en bedre koordinering af midlerne fra rammeprogrammet og strukturfondene med henblik på at støtte forskning og udvikling. CREST vedtog på sit møde den 7. maj 2007 en rapport med retningslinier herfor. Det tyske EU-formandskab har udarbejdet udkast til Rådskonklusioner på baggrund af rapporten.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet fremhæver i alt ni punkter, som har særlig relevans for en koordinering af midlerne fra rammeprogrammet og strukturfondene:

- a) udvikling af strategier inden for regional forskning, teknologisk udvikling og innovation samt styrkelse af lederskab
- b) styrkelse og udvikling af grundlaget for regional forskning, teknologisk udvikling og innovation
- c) udvikling af den højeste kvalitet inden for regional forskning, teknologisk udvikling og innovation
- d) udvikling af forsknings- og udviklingssamarbejde på europæisk og internationalt niveau
- e) styrke udnyttelsen og øge den økonomiske og samfundsmæssige værdi af resultaterne inden for forskning og udvikling
- f) forbedring af kommunikation og information.

Rådet opfordrer medlemslandene til på frivillig basis at implementere retningslinierne på nationalt og regionalt niveau, opfordrer politiske beslutningstagere til at udbrede retningslinierne inden for deres ansvarsområder, hilser det velkomment,

at Kommissionens planlægger at fremlægge en meddelelse om ”Konkurrencedygtige europæiske regioner ved hjælp af forskning og innovation”.

Endelig støtter Rådet, at emnet fortjener en yderligere drøftelse samt opfølgende aktiviteter på europæisk, nationalt og regionalt niveau, f.eks. gennem organer som CREST. Rådet vil vende tilbage til emnet, når der foreligger nyt i sagen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om Rådskonklusionerne.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

9. Høring

Sagen behandles i EF-Specialudvalget for forskning. De i specialudvalget repræsenterede organisationer havde ingen bemærkninger.

Side 20/25

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte Formandskabets reviderede udkast til Rådskonklusioner.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes blandt medlemslandene at være bred opbakning til det foreliggende udkast til Rådskonklusioner.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

Punkt 4: Kommissionens Grønbog ”Nye perspektiver på Det Europæiske Forskningsrum”

KOM(2007) 161 af 4. april 2007

- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Med Grønbogen genovervejer Kommissionen konceptet om Det Europæiske Forskningsrum (ERA) i lyset af den tiltagende globalisering og de nye videnskabelige og teknologiske magtcentre, primært Kina og Indien.

Kommissionen mener ikke, at det eksisterende forskningsrums fundament er på plads endnu, hvorfor det yderligere skal konsolideres for at imødegå den fortsatte fragmentering af den offentlige forskning og bibeholde og tiltrække private FoU-investeringer i Europa.

Grønbogen er bygget op om seks hovedelementer, der strukturerer Kommissionens perspektiver på den fremtidige udvikling af Det Europæiske Forskningsrum. Inden for hvert hovedelement rejses en række konkrete spørgsmål (i alt 30) om, hvorledes Det Europæiske Forskningsrum kan intensiveres og udvides, så det fuldt ud bidrager til den fornyede Lissabon-strategi.

Kommissionen forventer en række uformelle drøftelser af Grønbogen i Rådet samt nationale konsultationer. Fra 1. maj 2007 til slutningen af august 2007 vil der være offentlige konsultationer på Kommissionens hjemmeside, og der vil blive afholdt en konference under det portugisiske formandskab. I 2008 vil Kommissionen fremsætte konkrete forslag om Det Europæiske Forskningsrum.

2. Baggrund

Kommissionen lancerede i januar 2000 et nyt grundlag for det europæiske samarbejde med meddelelsen om Det Europæiske Forskningsrum. Formålet var at bringe det europæiske samarbejde videre, end det specifikt fremgår af traktaten, og medvirke til, at det europæiske samarbejde i højere grad omfatter koordinering og integration af nationale forsknings- og innovationsaktiviteter.

På Det Europæiske Råds møde i Lissabon marts 2000 støttede stats- og regeringscheferne fuldt ud projektet som et centralt led i opbygningen af et vidensamfund i Europa.

Det Europæiske Forskningsrum består af et ”indre marked” for forskning, hvor forskere, teknologier og viden skal kunne bevæge sig frit, en effektiv europæisk koordinering af forskningsaktiviteter, -programmer og -politikker samt initiativer udført og finansieret på europæisk plan.

Siden vedtagelsen i 2000 er en lang række tiltag sat i søen for at skabe Det Europæiske Forskningsrum.

Med Grønbogen tager Kommissionen konceptet om Det Europæiske Forskningsrum op til overvejelse ud fra en betragtning om, at forskningsrummets fundament endnu ikke er på plads, og fremlægger sine idéer om et europæisk forskningsrum, der kan maksimere udbyttet af Europas videnressourcer.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 21/25

Kommissionen forventer en række uformelle drøftelser af Grønbogen i Rådet samt nationale konsultationer. Grønbogen var på dagsordenen for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 22. maj 2007 og forventes drøftet på rådsmødet i juni og det uformelle rådsmøde i juli samt i forbindelse med efterårets møderække. Rådskonklusioner forventes vedtaget på rådsmødet til november 2007.

Fra 1. maj 2007 til slutningen af august 2007 vil der være offentlige konsultationer på Kommissionens hjemmeside, og der vil blive afholdt en konference under det portugisiske formandskab. I 2008 vil Kommissionen fremsætte konkrete forslag om Det Europæiske Forskningsrum.

Kommissionen opretter ekspertgrupper inden for hver af de seks områder, som Grønbogen er delt op i. Grupperne vil få til opgave at give input til formandskonferencen og afgive rapport ved årets udgang om områdets indhold blandt andet på baggrund af netdebatten.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Der er lagt op til, at der skal ske et samarbejde mellem Kommissionen og medlemslandene om en række initiativer i forbindelse med en revision og videreudvikling af Det Europæiske Forskningsrum. Grønborgen anses for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Med Grønbogen genovervejer Kommissionen konceptet om Det Europæiske Forskningsrum i lyset af den tiltagende globalisering og de nye videnskabelige og teknologiske magtcentre, primært Kina og Indien.

Meget er nået med opbygningen af Det Europæiske Forskningsrum siden princippet blev stadfæstet på Det Europæiske Råds Lissabon-møde i 2000. Det Europæiske Forskningsråd er etableret. Det Europæiske Institut for Teknologi (EIT) er under forberedelse, og den europæiske forskning vil blive samordnet bedre i kraft af de europæiske teknologiplatforme og de 72 oprettede ERA-net. Via Lissabonprocessen har man desuden opstillet nationale mål for forskning og udvikling.

Kommissionen konstaterer dog, at det europæiske forskningsrums fundament endnu ikke er på plads. Det skal yderligere konsolideres for at imødegå den fortsatte fragmentering af den offentlige forskning og bibeholde og tiltrække private FoU-investeringer i Europa

Grønbogen er bygget op om seks hovedelementer, der strukturerer Kommissionens perspektiver på den fremtidige udvikling af Det Europæiske Forskningsrum.

Inden for hvert hovedelement rejses en række konkrete spørgsmål (i alt 30) om, hvorledes Det Europæiske Forskningsrum kan intensiveres og udvides, så det fuldt ud bidrager til den fornyede Lissabon-strategi.

De seks hovedelementer er:

- b) **Tilstrækkelig udveksling af kompetente forskere** med stor mobilitet mellem institutioner, fag, sektorer og lande.
- c) **Forskningsinfrastrukturer i verdensklasse**, dvs. store forskningsanlæg, som er tilgængelige for forskerhold fra hele Europa og verden, ikke mindst i kraft af nye generationer af elektronisk kommunikationsinfrastruktur.
- d) **Fremragende forskningsinstitutioner**, der effektivt engagerer sig i samarbejde og partnerskaber mellem den offentlige og den private sektor. De skal fungere som centrum i forsknings- og innovationsklynger, der omfatter virtuelle forskningsmiljøer. Sådanne klynger og miljøer vil som oftest være specialiseret på tværfaglige områder og tiltrække en kritisk masse af menneskelige og økonomiske ressourcer.
- e) **Effektiv videndeling**, især mellem offentlig forskning og erhvervslivet, foruden med offentligheden i almindelighed.
- f) **Grundigt koordinerede forskningsprogrammer og satsningsområder**, herunder et betydeligt omfang af offentlige forskningsinvesteringer, der er programlagt i fællesskab på europæisk plan efter en fælles prioritering, med samordnet gennemførelse og fælles evaluering.
- g) **Åbning af det europæiske forskningsrum for hele verden** med særlig vægt på nabolande og med et kraftigt engagement i behandlingen af de globale udfordringer sammen med Europas partnere.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 23/25

Det er meningen, at det ud fra de seks hovedelementer skal drøftes, hvorledes Det Europæiske Forskningsrum kan styrkes og derved blive i stand til dels at møde de udfordringer, som Europa står over for i en global verden, og dels at medvirke til at realisere målsætningerne i Lissabon-strategien.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Grønbogen har i sig selv ikke konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Grønbogen har været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der fremkom følgende bemærkninger:

HTS Handel, Transport og Service

Det Europæiske Forskningsrum er tænkt som en form for ”indre marked” for forskning. Med Grønbogen bringer Kommissionen konceptet op til overvejelse. HTS støtter indstillingen om en positiv modtagelse af Grønbogen og de kom-

mende overvejelser om konceptet for Det Europæiske Forskningsrum. HTS lægger i den forbindelse vægt på, at det fremtidige koncept for Det Europæiske Forskningsrum udvikles og opbygges med udgangspunkt i kerneområderne videndannelse, videndeling samt tætte relationer og samarbejde mellem erhvervsliv og forskningsinstitutioner.

Landsorganisationen i Danmark (LO) ser udmiddelbart positivt på Grønbogen, men ser frem til nærmere drøftelser omkring Grønbogen i forbindelse med den nationale høringsproces. LO efterlyser en præcisering af hvem og hvordan man udvælger de ekspertgrupper, der skal arbejde videre med de seks hovedelementer i Grønbogen. Det bør præciseres, hvilke kompetencer disse eksperter skal repræsentere.

Rektorkollegiet finder det af stor værdi, at Kommissionen nu igen sætter fokus på ERA. Nogle af Kommissionens bemærkninger er dog ret upræcist formuleret (f.eks. når der skrives: "National and regional research funding ... remains largely uncoordinated"). Det er uklart, hvad målsætningen med sådanne formuleringer er, og kollegiet finder det derfor nødvendigt at påpege, at det vil være uhensigtsmæssigt at foretage en top-down styring af forskningen fra EU over den nationale forskning og ud til universiteterne og deres institutter. Hvis planen derimod er at sikre øget gennemsigtighed og dialog, er forslaget naturligvis positivt, og vi kan støtte det. Derfor er Rektorkollegiet også meget enig i Kommissionens bemærkninger om, at universiteterne først kan udleve deres fulde potentiale, når de gives øget autonomi. Rektorkollegiet støtter i høj grad, at der på såvel EU-niveau som nationalt niveau arbejdes med at fremme universitetsledelsernes handlerum. I den sammenhæng må det påpeges, at kommissionens bemærkninger om mangel på kritisk masse ikke kan siges at gælde for det danske forskningssystem efter fusionerne.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 24/25

Kommissionen opfordrer i Grønbogen medlemslandene til at igangsætte en bred debat. Videnskabsministeriet vil snarest iværksætte en national høringsproces om Grønbogen blandt relevante ministerier, institutioner og organisationer mv. og vil i den anledning opfordre høringsparterne til også at deltage i Kommissionens netkonsultation. Høringsfristen vil forventelig være ultimo august 2007.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positivt indstillet over for ideen om, at konceptet om Det Europæiske Forskningsrum nu revideres og videreudvikles og bifalder Kommissionens forslag om at gennemføre en åben proces og debat om Grønbogen.

Det fælles forskningsrum er helt afgørende for, at vi kan fastholde Europa som et førende vidensamfund og skabe forudsætningerne for fremtidig velstand og fremgang.

Regeringen kan støtte de fremlagte tanker om frembringelsen af fremragende forskningsinstitutioner i Europa og investeringer i forskningsinfrastrukturer. Begge overvejelser understøtter konkret regeringens globaliseringsstrategi. Regeringen opfordrer til, at EU-medlemslandene arbejder for at udvikle nationale

handlingsplaner og strategier for forskningsinfrastruktur, så der sikres en bedre koordinering på nationalt og internationalt plan.

Regeringen er fortsat positiv over for, at nationale programmer gensidig åbnes og gennemføres på en koordineret måde. Det må imidlertid forudsættes, at det sker på områder med fælles interesser og giver de nationale programmer en øget værdi. Koordinationen af forskningsprogrammer forudsætter fælles principper for bedømmelse, kvalitetssikring og fælles evaluering. Regeringen vil derfor opfordre til, at EU-medlemslandene søger at udvikle sådanne principper ved hjælp af den åbne koordinationsmetode.

Regeringen er positivt indstillet over for udviklingen af mobilitetsmekanismer, der kan fremme et ”indre marked” for forskning, hvor forskere, teknologier og viden kan bevæge sig frit.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På Rådsmødet (konkurrenceevne) den 22. maj 2007 var der bred opbakning til Kommissionens initiativ. Flere lande støttede det danske synspunkt, at mobilitet er en afgørende faktor for et europæisk forskningsrum.

På Rådsmødet den 25. juni 2007 forventes det tyske EU-formandskab at ville fokusere på en køreplan for Rådets drøftelse af Grønbogen samt egentlige drøftelser af forskningsinstitutioner, videnspredning og internationalt samarbejde.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt til orientering for Europaudvalget på møde den 16. maj 2007 forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. maj 2007.